

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Валентина ЧУМАК
“01”лютого 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ

(факультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Полтава

2021- 2022 н.р.

Робоча програма Фінанси для здобувачів вищої освіти

Мова викладання державна

Розробник: Краснікова Оксана, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від “01” лютого 2020 року № 10

©ПДАА 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин -	120	
Кількість кредитів –	4	
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	
Рік навчання (курс)	2	2
Семестр	4	4
Лекції (годин)	16	6
Практичні (семінарські) (годин)	24	4
Самостійна робота (годин)	80	110
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота – для заочної форми навчання)	x	30
Вид семестрового контролю	залік	

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: виробити у студентів глибоке усвідомлення економічної природи та суті фінансів, їх об'єктивної необхідності тенденцій розвитку фінансових відносин та їх особливостей у сфері державних фінансів, міжнародних фінансів, фінансів господарських одиниць. Навчити вирішувати проблеми теорії та практики розбудови фінансової політики держави.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення студентами системи фінансово-кредитних відносин у взаємозв'язку з економічним механізмом функціонування виробництва в умовах, складових фінансової системи держави, форм і видів фінансових ресурсів, фінансової політики і науки, фінансового механізму, бюджету, податків, управління фінансами, фінансового ринку і фінансового контролю.

Компетентності:

загальні:

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

фахові:

- здатність визначити особливості побудови та функціонування державних фінансів в Україні та зарубіжних країнах;

- здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії та етапів формування економічної думки, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем;

- здатність використовувати у практичній діяльності сформовану систему знань щодо загальних закономірностей розвитку сучасних фінансових і грошово-кредитних відносин суспільства; функціонування державних фінансів, фінансів підприємств, фінансової внутрішньої і зовнішньої політики держави.

Програмні результати навчання:

Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової

систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Фінанси – специфічна форма суспільних відносин. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів. Розподільна функція, її зміст. Об'єкти і суб'єкти розподілу і перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Взаємозв'язок розподільної і контрольної функції. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення.

Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів. Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин.

Тема 2. Фінансова система

Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин, їх характеристика. Взаємовідносини між окремими сферами та ланками фінансової системи.

Правові та організаційні основи фінансової системи. Державне регулювання фінансових відносин. Функції Президента, законодавчих і виконавчих органів державної влади щодо загального управління фінансовими потоками. Оперативне управління фінансовою системою. Управлінські функції Міністерства фінансів і його регіональних управлінь і відділів, контрольно-ревізійної служби, Державної податкової служби України, Державної казначейської служби України, Рахункової палати України, Пенсійного фонду України, Національного банку України, Української міжбанківської валютної біржі, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Розмежування функцій між управлінськими фінансовими установами. Роль фінансової системи держави у забезпеченні умов економічного зростання.

Тема 3. Фінансовий механізм і його роль у реалізації фінансової політики

Фінансова політика – складова економічної і соціальної політики держави. Складові фінансової політики. Завдання і принципи фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики.

Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму.

Фінансове планування і прогнозування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведене фінансове планування. Баланс фінансових ресурсів і витрат держави.

Фінансовий контроль. Зміст фінансового контролю, його призначення. Види, форми і методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Суб'єкти фінансового контролю в Україні, їх функції.

Фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули і санкції, їх використання для активізації економічного зростання й підвищення суспільного добробуту.

Тема 4. Податки і податкова система.

Сутність і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Елементи система оподаткування. Теоретичні питання перекладання податків та ухилення від їх сплати.

Податкова система: поняття, основи побудови. Становлення та розвиток податкової системи України. Податковий кодекс України, його значення для формування і функціонування науково обгрунтованої і стабільної податкової системи держави.

Тема 5. Бюджет і бюджетна система.

Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна і контрольна функція бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України.

Бюджетна система: поняття і принципи побудови. Критерії розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи.

Міжбюджетні відносини. Регулювання міжбюджетних відносин. Міжбюджетні трансферти. Види міжбюджетних трансфертів. Фінансові нормативи бюджетної забезпеченості та їх використання для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів. Порядок надання міжбюджетних відносин.

Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи. Організаційні засади бюджетного планування. Порядок складання, розгляду і затвердження проектів державного і місцевих бюджетів Виконання бюджетів за доходами і видатками. Секвестр бюджету. Захищені статті видатків бюджету.

Казначейська система виконання державного і місцевих бюджетів. Бюджетні права державних органів законодавчої і виконавчої влади.

Тема 6. Доходи і видатки державного бюджету.

Економічна сутність доходів і видатків бюджету. Форми їх прояву і матеріальне втілення. Загальний і спеціальний фонди державного бюджету. Класифікація бюджетних доходів. Джерела формування бюджетних доходів. Форми і методи мобілізації грошових коштів у бюджет.

Податкові і неподаткові надходження, їх склад і структура. Офіційні трансферти.

Видатки державного бюджету, їх класифікація. Основні напрями використання бюджетних коштів. Поточні та капітальні видатки. Витрати державного бюджету на соціальний захист населення. Склад і структура витрат державного бюджету в соціально-культурній сфері. Фінансування науки. Витрати державного бюджету на фінансову підтримку економіки. Витрати на оборону і державне управління.

Бюджетне фінансування. Форми бюджетного фінансування. Бюджетний дефіцит. Поняття і причини виникнення. Стійкий і тимчасовий бюджетний дефіцит. Методи розрахунку бюджетного дефіциту. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема 7. Місцеві фінанси.

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Фінансові ресурси місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Склад доходів місцевих бюджетів.

Закріплені доходи. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів.

Видатки місцевих бюджетів. Обовязкові видатки і видатки на реалізацію делегованих центральною владою повноважень. Соціальна спрямованість видаткової частини місцевих бюджетів. Фінансування місцевого господарства.

Бюджет розвитку місцевих бюджетів. Обслуговування боргу місцевих рад. Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

Тема 8. Державний кредит і державний борг.

Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського. Види державного кредиту Внутрішній і зовнішній державний борг. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Обернення частини вкладів населення у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного позикового фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових організацій. Міжурядові позики, зовнішні банківські кредити, їх значення у фінансовій підтримці України.

Державний борг. Види державного боргу. Структура державного боргу, механізм його формування. Боргова залежність держави, її критичний рівень. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави. Управління державним боргом і його обслуговування.

Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання.

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Грошові надходження від діяльності підприємств, їх склад і економічна характеристика. Валовий і чистий дохід. Валовий і чистий прибуток. Класифікація доходів і видатків. Фінансові ресурси. Власні і залучені грошові кошти.

Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Джерела формування і напрями використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності. Взаємовідносини підприємницьких структур із бюджетом і цільовими державними фондами. Вплив галузевих факторів на організацію фінансів підприємств.

Фінанси бюджетних установ. Кошторисне фінансування, його зміст і принципи. Неприбуткова діяльність громадських формувань і добродійних фондів.

Управління процесами формування і використання фінансових ресурсів господарських суб'єктів. Розроблення балансів грошових і прогнозування фінансових результатів.

Тема 10. Страхування і страховий ринок.

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин: страхувальник, застрахований, вигодонабувач.

Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Форми страхування.

Страхування кредитних і фінансових ризиків. Економічна необхідність, значення і види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків.

Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Перестраховування. Необхідність і роль перестраховування в забезпеченні сталості страхових операцій.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування в запасні і резервні фонди.

Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності.

Тема 11. Фінансовий ринок.

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суб'єкти фінансового ринку.

Структура фінансового ринку. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатись в Україні. Основні характеристики цінних паперів. Правове регулювання фондового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Функції фондової біржі. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах.

Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 12. Міжнародні фінанси.

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів.

Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй і Європейського Союзу.

Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агенство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, їх завдання, сфери діяльності, формування капіталів та ресурсів.

Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями. Проблеми гармонізації фінансів України відповідно до критеріїв і стандартів Європейського співтовариства, Міжнародний фінансовий ринок: міжнародний ринок грошей (валютний ринок), міжнародний ринок кредитних ресурсів, міжнародний ринок цінних паперів.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р		л	п	с.р.
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	9	2	2	5	7	2	-	5
Тема 2. Фінансова система	7	-	2	5	5	-	-	5
Тема 3. Фінансовий механізм і його роль у реалізації фінансової політики	7	-	2	5	10	-	-	10
Тема 4. Податки і податкова система	14	2	2	10	12	2	-	10
Тема 5. Бюджет і бюджетна система	14	2	2	10	12	2	-	10
Тема 6. Доходи і видатки державного бюджету	7	-	2	5	10	-	-	10

Тема 7. Місцеві фінанси	14	2	2	10	12	-	2	10
Тема 8. Державний кредит і державний борг	9	2	2	5	10	-	-	10
Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання	12	-	2	10	12	-	2	10
Тема 10. Страхування і страховий ринок	9	2	2	5	10	-	-	10
Тема 11. Фінансовий ринок	9	2	2	5	10	-	-	10
Тема 12. Міжнародні фінанси	9	2	2	5	10	-	-	10
Усього годин	120	16	24	80	120	6	4	110

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	2	-
2	Фінансова система	2	-
3	Фінансовий механізм і його роль у реалізації фінансової політики	2	-
4	Податки і податкова система	2	-
5	Бюджет і бюджетна система	2	-
6	Доходи і видатки державного бюджету	2	-
7	Місцеві фінанси	2	2
8	Державний кредит і державний борг	2	-
9	Фінанси суб'єктів господарювання	2	2
10	Страхування і страховий ринок	2	-
11	Фінансовий ринок	2	-
12	Міжнародні фінанси	2	-
	Разом	24	4

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	5	5
2	Фінансова система	5	5
3	Фінансовий механізм і його роль у реалізації фінансової політики	5	10
4	Податки і податкова система	10	10
5	Бюджет і бюджетна система	10	10
6	Доходи і видатки державного бюджету	5	10
7	Місцеві фінанси	10	10
8	Державний кредит і державний борг	5	10
9	Фінанси суб'єктів господарювання	10	10
10	Страхування і страховий ринок	5	10
11	Фінансовий ринок	5	10
12	Міжнародні фінанси	5	10
	Разом	80	110

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке виконується самостійно здобувачем вищої освіти в позааудиторний час у вигляді контрольної роботи для заочної форми навчання.

9. Оцінювання результатів навчання

Денна форма

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	<p>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: - за джерелом знань МН 1 – словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; МН 3 – практичні методи: 5) робота з навчально-методичною літературою: конспектування, підготовка реферату.</p> <p>Методи контролю: МНК 1- методи усного контролю: 1) усне опитування (фронтальне, індивідуальне, групове), 2) обговорення теоретичних питань; МНК 4 – тестовий контроль – розв'язування тестів.</p> <p>Інноваційні методи навчання: МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи – дистанційне навчання</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розв'язування тестів; - опитування; - контрольна робота; - виконання завдань самостійної роботи (реферати, глосарій)

Заочна форма

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	<p>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: - за джерелом знань МН 1 – словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; МН 3 – практичні методи: 5) робота з навчально-методичною літературою: конспектування, підготовка реферату.</p> <p>Методи контролю: МНК 1- методи усного контролю: 1) усне опитування (фронтальне, індивідуальне, групове), 2) обговорення теоретичних питань; МНК 4 – тестовий контроль – розв'язування тестів.</p> <p>Інноваційні методи навчання: МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи – дистанційне навчання</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розв'язування тестів; - опитування; - виконання завдань самостійної роботи (глосарій); - виконання індивідуальних завдань (контрольна робота) - виконання вправ на практичних заняттях;

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	100	100	60
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

10. Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання											
	Опитування		Виконання вправ на практичних заняттях		Розв'язування тестів		Контрольна робота		Виконання завдань самостійної роботи (презентація)		Виконання завдань самостійної роботи (реферат)	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування	14	24	18	30	11	18	6	10	6	10	5	8

Заочна форма навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання									
	Опитування		Виконання вправ на практичних заняттях		Розв'язування тестів		Виконання завдань самостійної роботи (глосарій)		Виконання завдань самостійної роботи контрольна робота	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування	6	10	18	30	6	10	14	24	16	26

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Денна форма навчання

Форми оцінювання	Шкала оцінювання	Програмні результати, що забезпечуються в результаті вивчення
- розв'язування тестів (тести передбачені по темам 1, 4, 6-12)	від 0 до 2 балів: 2 бали – у випадку забезпечення 80-100 % правильних відповідей на тестові питання; 1 бал – у випадку забезпечення 79-30 % правильних відповідей на поставлені питання; 0 балів – у випадку правильних відповідей менше ніж 30 %.	Під час виконання тестових завдань здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результатами: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування
- опитування (опитування передбачене по всіх темах)	від 0 до 2 балів: 2 балів – у випадку чіткої, повної відповіді з означеної теми та відповідей на додаткові питання по темі; 1 бал – у випадку нечіткої відповіді з значними помилками у відповіді, що свідчить про наявність лише фрагментарних знань з означеного питання; 0 балів у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання	Під час опитування здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результатами: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування
- контрольна робота (в кінці семестру передбачено виконання підсумкової)	від 0 до 10 балів: 10 балів - за умови повних відповідей на теоретичні питання та вірного, повного розв'язання задачі; 9 балів - за умов деяких незначних неточностей у викладенні теоретичних питань або розв'язках	Під час виконання контрольної роботи здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результатами: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування

<p>контрольної роботи) (виставляється окремою позицією в журналі)</p>	<p>задачі; 8-7 балів - за умови незначних неточностей у викладенні теоретичних питань та у розв'язках задачі; 6-5 балів - за умови значних неточностей у теоретичних питаннях та помилках у розв'язках задачі; 4-3 бали - за умови фрагментарних знань теоретичних питань та розв'язку задачі із значними методологічними помилками; 2-1 бали - за умови значних неточностей при викладенні теоретичних питань та відсутності розв'язку задачі, що вказує на наявність фрагментарних знань при викладенні теоретичних питань та розв'язку задачі. 0 балів – у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач і теоретичних питань</p>	<p>-</p>
<p>- виконання вправ на практичних заняттях (виконання вправ передбачене по темах 2-5, 7 і 9)</p>	<p>від 0 до 5 балів: 5 балів - у випадку правильного розв'язання задач та належного її оформлення; 4-3 балів - у випадку наявних незначних методологічних помилок чи невірних арифметичних розрахунках при розв'язуванні задач; 2-1 бал - у випадку наявних значних методологічних помилок та/чи невірних арифметичних розрахунках при розв'язуванні задач; 0 балів - у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач</p>	<p>Під час виконання вправ на практичних заняттях здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмні результати: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування</p>
<p>- виконання завдань самостійної роботи (презентація) – здобувач вищої освіти повинен виконати одну презентацію за семестр</p>	<p>від 0 до 10 балів: 10-9 балів - у випадку коли презентація відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на всі питання викладача; 8-7 балів - у випадку коли презентація відповідає всім критеріям щодо змісту та оформлення і здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на окремі питання викладача; 6-5 балів – у випадку захисту роботи зі незначними недоліками в оформленні чи змісті, неповних відповідей на додаткові питання по темі презентації; 4-3 бали - у випадку захисту роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті, відсутності відповідей на додаткові питання по темі презентації та неповному розкриттю обраної теми; 2-1 бали – у випадку подання роботи з істотними недоліками в змісті, невідповідності роботі існуючим вимогам щодо оформлення, відсутності орієнтування доповідача в означеному питанні; 0 балів – у випадку відсутності презентації</p>	<p>Під час завдань самостійної роботи (презентація) здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмні результати: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування</p>
<p>виконання завдань самостійної роботи (реферат) – передбачено по всіх темах</p>	<p>від 0 до 4 балів 4 бали - у випадку змістовного оформлення та розкриття теми реферату; 3 бали - у випадку нечіткого оформлення поняття; 2 бали – у випадку захисту роботи зі значними недоліками в оформленні чи змісті, відсутності відповідей на додаткові питання по темі реферату та неповному розкриттю обраної теми</p>	<p>Під час завдань самостійної роботи (реферат) здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмні результати: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств,</p>

	<p>1 бал - у випадку подання роботи з істотними недоліками в змісті, невідповідності роботи існуючим вимогам щодо оформлення, відсутності орієнтування доповідача в означеному питанні</p> <p>0 балів у випадку відсутності реферату.</p>	фінансових ринків, банківської системи та страхування
--	---	---

Заочна форма навчання

Форми оцінювання	Шкала оцінювання	Програмні результати, що забезпечуються в результаті вивчення
- розв'язування тестів (тести передбачені по 7,9 темах)	<p>від 0 до 5 балів:</p> <p>5-4 бали – у випадку забезпечення 80-100 % правильних відповідей на тестові питання;</p> <p>3-1 балів – у випадку забезпечення 79-30 % правильних відповідей на поставлені питання;</p> <p>0 балів – у випадку правильних відповідей менше ніж 30 %.</p>	<p>Під час виконання тестових завдань здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результати:</p> <p>Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування</p>
- опитування (опитування передбачене по 7 та 9 темах)	<p>від 0 до 5 балів:</p> <p>5 балів – у випадку чіткої, повної відповіді з означеної теми та відповідей на додаткові питання по темі;</p> <p>4 балів - у випадку змістовної відповіді з означеної теми без відповідей на додаткові питання;</p> <p>3 бали - у випадку нечіткої, але змістовної відповіді з означеної теми та часткових відповідей на додаткові питання по темі;</p> <p>2-1 бал – у випадку нечіткої відповіді з значними помилками у відповіді, що свідчить про наявність лише фрагментарних знань з означеного питання;</p> <p>0 балів у випадку неготовності здобувача вищої освіти відповідати на поставлене питання</p>	<p>Під час опитування здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результати:</p> <p>Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування</p>
- контрольна робота (виставляється окремою позицією в журналі)	<p>За виконання контрольної роботи, яка містить 2 теоретичні питання та 1 задачу, здобувач вищої освіти заочної форми навчання може отримати максимально 26 балів із наступним їх розподілом:</p> <p>1) Теоретичне питання (до 8 балів за кожне питання):</p> <p>8-7 балів - повна і вірна відповідь;</p> <p>6-5 балів - неповна відповідь, наявні помилки і неточності;</p> <p>4-3 бали - неповна відповідь, наявні помилки і неточності, наявні помилки в оформленні;</p> <p>2-1 бали - питання розкрито на низькому рівні;</p> <p>0 балів - питання не розкрито;</p> <p>2) Практична ситуація (задача) (до 10 балів):</p> <p>10-9 балів - розв'язок задачі вірний;</p> <p>8-7 балів - розв'язок задачі загалом вірний, однак є неточності в методиці оформлення та або та неточності в обчисленнях;</p> <p>6-5 балів - розв'язок задачі має неточності в методиці розв'язання та помилки в обчисленнях;</p> <p>4-3 бали - розв'язок задачі містить значні помилки, однак методика є вірною;</p> <p>2-1 бали - розв'язок задачі містить багато помилок та невірна методика розв'язання;</p> <p>0 балів - розв'язок задачі відсутній.</p>	<p>Під час виконання контрольної роботи здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результати:</p> <p>Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування</p>
- виконання	від 0 до 15 балів:	Під час виконання вправ на

вправ на практичних заняттях (виконання вправ передбачене по 7 та 9 темах)	15-13 балів - у випадку правильного розв'язання задач та належного її оформлення; 12-10- балів – у випадку правильного розв'язання задач, однак наявних арифметичних помилок, неналежного оформлення; 9-7 балів - у випадку наявних методологічних помилок та невірних арифметичних розрахунках при розв'язуванні задач; 6-4 бали - у випадку наявних значних методологічних помилок та/чи невірних арифметичних розрахунках при розв'язуванні задач 3-1 бал - у випадку невірної методики розв'язання та невірних арифметичних розрахунках; 0 балів - у випадку відсутності належно оформлених розв'язаних задач	практичних заняттях здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результати: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування
виконання завдань самостійної роботи – формування глосарію передбачено по всіх темах	від 0 до 2 балів 2 бали - у випадку змістовного оформлення поняття; 1 бал - у випадку нечіткого оформлення поняття; 0 балів у випадку відсутності реферату.	Під час завдань самостійної роботи (глосарій) здобувач вищої освіти забезпечує наступні програмними результати: Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Контрольна робота	Виконання завдань самостійної роботи (презентація)	Виконання завдань самостійної роботи (реферат)	
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	2	-	2				4
Тема 2. Фінансова система	2	5	-				7
Тема 3. Фінансовий механізм і його роль у реалізації фінансової політики	2	5	-			4	11
Тема 4. Податки і податкова система	2	5	2				9
Тема 5. Бюджет і бюджетна система	2	5	-				7
Тема 6. Доходи і видатки державного бюджету.	2	-	2				4
Тема 7. Місцеві фінанси	2	5	2				9
Тема 8. Державний кредит і державний борг	2	-	2	10	10	4	4
Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання	2	5	2				9
Тема 10. Страхування і страховий ринок	2	-	2				8
Тема 11. Фінансовий ринок	2	-	2				4
Тема 12. Міжнародні фінанси	2	-	2				24
Разом	24	30	18	10	10	8	100

Заочна форма навчання

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання віправ на практичних заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи (госарій)	Виконання індивідуальних завдань (контрольна робота)	
Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	-	-	-	2		2
Тема 2. Фінансова система	-	-	-	2		2
Тема 3. Фінансовий механізм і його роль у реалізації фінансової політики	-	-	-	2		2
Тема 4. Податки і податкова система	-	-	-	2		2
Тема 5. Бюджет і бюджетна система	-	-	-	2		2
Тема 6. Доходи і видатки державного бюджету.	-	-	-	2		2
Тема 7. Місцеві фінанси	5	15	5	2		27
Тема 8. Державний кредит і державний борг	-	-	-	2		2
Тема 9. Фінанси суб'єктів господарювання	5	15	5	2		27
Тема 10. Страхування і страховий ринок	-	-	-	2		2
Тема 11. Фінансовий ринок	-	-	-	2		2
Тема 12. Міжнародні фінанси	-	-	-	2	26	28
Разом	10	30	10	24	26	100

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Не передбачено навчальною дисципліною.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бюджетний кодекс України від 21.06.11 р. № 2542-III. Українська Інвестиційна Газета. Нормативна база. 2011. 50 с.
2. Іжевський П. Г. Фінанси. Навчальний посібник./ П. Г. Іжевський, О. В. Кошонько. - Львів: «Магнолія 2006», 2013. 373 с.
3. Карлін М.І. Фінансові системи країн Західної Європи : навч. посіб.- К.: Видавничий центр «Академія». 2009. 320 с.
4. Кремень О.І. Фінанси: Навчальний посібник. К., 2010. 447 с
5. Податковий кодекс України [від 2 грудня 2010 р. №2755-VI]. Вісник податкової служби України. 2010. № 46. С. 2-232.
6. Журавльова І. В., Гаврильченко О. В., Полтніна О. П. Фінанси : навчальний посібник [Електронний ресурс]. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.
7. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
8. Фінанси. Підручник За ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 720 с.
9. Фінанси : підручник. За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 687 с.

10. Крутова А.С., Близнюк О.П., Лачкова Л.І. Фінанси: Навчальний посібник. Х.: Видавництво «Лідер», 2013. 560 с.

Допоміжні

1. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.97 р. №280/97-ВР. Відомості Верховної ради України. 1997. № 24.
2. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 року.
3. Порядок казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Наказ Міністерства фінансів України № 938 від 23.08.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#Text>
4. Власюк Н.І., Мединська Т. В., Мельник М. І. Місцеві фінанси: навч.посібник. К.: Алерта, 2011. 328 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Міністерства фінансів України. URL:<https://www.mof.gov.ua/uk>.
2. Сайти періодичних видань: «Вісник державної податкової служби України», «Фінанси України», «Місцеве самоврядування».

